

Domovská stránka>Vaše práva>Obete trestného činu>Odškodnenie>Ak sa môj nárok má posudzovať v tejto krajine

Ak sa môj nárok má posudzovať v tejto krajine

Slovensko

#### Za aký druh trestnej činnosti môžem získať odškodnenie?

Odškodnenie môže byť priznané len obetiam **úmyselných násilných trestných činov**. Sú to trestné činy, ktorých sa páchateľ dopustil úmyselne a ktoré predstavujú priamy útok na život a telo za použitia sily (trestné činy proti životu a telu, ako napr. vražda, zabitie, ublíženie na zdraví) alebo porušenie sexuálnej integrity (sexuálne trestné činy).

Ďalšou podmienkou je, aby podľa trestného zákonníka boli za tieto trestné činy vymerané tresty v dĺžke jeden alebo viac rokov odňatia slobody. Inými slovami, odškodnenie nemožno dostať za trestné činy peňažného (finančného) charakteru.

#### Za aký druh zranenia môžem získať odškodnenie?

Nemáte nárok na náhradu za drobné zranenia (napr. pomliaždeniny, odreniny, podliatiny) alebo za iné prípady fyzického zranenia, ktoré majú len dočasný vonkajší efekt, alebo len dočasne a v menšej miere ovplyvňujú zdravotný stav obeť.

Odškodnenie môže byť priznané v takých prípadoch, v ktorých sa fyzické zranenie považuje aspoň *menšie* (napr. zranenie mäkkých tkanív vyžadujúce si stehy, jednoduché zlomeniny, jednoduché dislokácie a podvrtnutie, nekomplikované ruptúry ušného bubienka, otrasy mozgu s veľmi krátkou stratou vedomia, strata jedného až dvoch zubov, strata jedného článku prsta).

#### Môžem získať odškodnenie, ak som príbuzný(-á) alebo závislá osoba obeť, ktorá zahynula v dôsledku trestného činu? Ktorí príbuzní alebo závislé osoby môžu získať odškodnenie?

Áno, odškodnenie za duševné utrpenie v dôsledku úmrtia milovanej osoby sa môže poskytnúť aj **pozostalým**, t. j. osobám, ktoré boli podporované alebo mali právo byť podporované zosnulou obeťou (najmä maloleté deti a deti do veku 26 rokov, ktoré študujú dennou formou štúdia, manžel/manželka alebo nezosobášený(-á) partner(-ka), ktorý(-á) nemá žiadne prostriedky na živobytie a bol(-a) nezamestnaný(-á) nie z vlastného pričinenia; rodičia, ak nemajú a nemôžu získať dostatočné prostriedky na živobytie).

#### Môžem získať odškodnenie, ak som príbuzný(-á) alebo závislá osoba obeť, ktorá prežila? Ktorí príbuzní alebo závislé osoby môžu v takomto prípade získať odškodnenie?

Nie.

#### Môžem získať odškodnenie, ak nie som štátnym príslušníkom krajiny EÚ?

Nie. Formálnou podmienkou na priznanie odškodnenia je skutočnosť, že žiadateľ(-ka) je občan(občianka) Slovenskej republiky alebo iného členského štátu EÚ.

#### Môžem žiadať o odškodnenie v tejto krajine, ak tu žijem alebo z tejto krajiny pochádzam (toto je krajina môjho bydliska alebo mojej štátnej príslušnosti) dokonca aj vtedy, ak bol trestný čin spáchaný v inej krajine EÚ? Môžem to vykonať namiesto toho, že budem žiadať o odškodnenie v krajine, kde bol trestný čin spáchaný? Ak áno, za akých podmienok?

Nie. Aby sa mohlo žiadať o odškodnenie, trestný čin musí byť spáchaný na území Slovenskej republiky alebo na slovinskej lodi alebo slovinskom lietadle bez ohľadu na to, kde sa nachádzali, keď došlo k spáchaniu trestného činu.

#### Musím najprv nahlásiť trestný čin polícii, aby som mohol(-la) žiadať o odškodnenie?

Áno, čin musí zaznamenať príslušný orgán (polícia, prokuratúra), alebo sa takémuto orgánu musí oznámiť a musí byť posudzovaný ako **trestný čin** (a nie napríklad menší priestupok) a musí existovať odôvodnené podozrenie, že trestný čin bol spáchaný (trestné oznámenie podané s trestným stíhaním).

#### Musím počkať na výsledok policajného vyšetrovania alebo trestného konania pred tým, ako budem môcť žiadať o odškodnenie?

Nie, musí však existovať **dôvodné podozrenie**, že trestný čin bol spáchaný, čo znamená, že spravidla musí byť podané aspoň trestné oznámenie, ktoré polícia postúpi prokuratúre po ukončení svojho vyšetrovania.

#### Musím najprv požadovať odškodnenie od páchatela – ak sa potvrdila jeho totožnosť?

Základom na poskytnutie odškodnenia v týchto prípadoch spravidla nie je **konečný a vykonateľný rozsudok, na základe ktorého bolo obeť priznané odškodnenie** a ktorý už mohol byť vydaný počas trestného konania (rozhodnutie o občianskoprávnej žalobe v rámci trestného konania) alebo v občianskom súdnom konaní (rozhodnutie o žalobe). Ďalšou podmienkou je, aby **vykonanie** (vymáhanie platby) na základe tohto rozhodnutia bolo **neúspešné alebo nebolo vôbec možné** (páchateľ nemá žiadny majetok, majetok nie je možné získať späť).

Existujú však výnimky, keď nie je potrebné najskôr žiadať odškodnenie od páchatela:

– keď obeť trestného činu patrí do niektorej z osobitne chránených skupín – **deti, obeť domáceho násillia, osoby so zdravotným postihnutím, občania iného členského štátu EÚ** (v cezhraničných prípadoch);

– keď **páchateľ** je stále **neznámy** (po troch mesiacoch od zaznamenania alebo oznámenia trestného činu a nie je určená jeho totožnosť pred rozhodnutím výboru) alebo ak páchateľ **nemôže byť trestne stíhaný** (napr. páchateľ zomrel alebo má menej ako 14 rokov a nie je trestne zodpovedný).

#### Ak nebola zistená totožnosť páchatela alebo páchateľ nebol odsúdený, môžem napriek tomu žiadať o odškodnenie? Ak áno, aké dôkazy musím predložiť na podporu mojej žiadosti o odškodnenie?

Ak páchateľ je stále neznámy (po uplynutí troch mesiacov odo dňa zistenia alebo oznámenia trestného činu a nie je zistená jeho totožnosť pred rozhodnutím výboru), obeť môže požiadať o odškodnenie.

Odškodnenie je spravidla spojené s odsúdením páchatela, keď sa požaduje na základe vykonateľného nástroja – rozsudok (v trestnom alebo občianskom súdom konaní) ktorým bolo obeť priznané odškodnenie, ale obeť ho nemôže získať od páchatela (vykonanie je neúspešné alebo nemožné).

V prípadoch, keď obeť má osobitné postavenie (deti, osoby so zdravotným postihnutím alebo obeť domáceho násillia a obeť v cezhraničných prípadoch – štátni príslušníci iných členských štátov EÚ), odsúdenie páchatela nie je podmienkou pre žiadosť o odškodnenie.

#### Existuje lehota, v rámci ktorej musím podať žiadosť o odškodnenie?

Áno, existujú dve časové lehoty pre požadovanie odškodnenia.

V prípadoch, keď ide o **neznámeho páchatela** alebo **osobitné skupiny obetí** (deti, obeť domáceho násillia, osoby so zdravotným postihnutím, štátni príslušníci iných členských štátov EÚ), termín na podanie žiadosti je **6 mesiacov od dátumu, keď bol trestný čin spáchaný**.

V iných prípadoch, keď sa odškodnenie musí najskôr požadovať od páchatela, lehota na podanie žiadosti je **3 mesiace od dátumu prijatia tohto rozhodnutia alebo oznámenia, že vykonanie bolo neúspešné**, ak vykonanie nebolo navrhnuté, lehota je tri mesiace od prijatia informácie o tom, že **vykonanie nie je možné**.

#### Na aké straty a výdavky sa vzťahuje odškodnenie?

Napríklad, bude sa odškodnenie vzťahovať na:

a) pre obeť trestného činu:

– **Fyzická (iná než psychická) ujma:**

**náklady na zdravotnú starostlivosť** (lekárske ošetrovanie – ambulantná a nemocničná liečba, zotavenie) – **ÁNO**, ale len v prípade, keď osoba nemá nárok na príslušné dávky z dôchodkového a invalidného poistenia, vo výške nákladov na zdravotné služby, na ktoré sa vzťahuje povinné zdravotné poistenie podľa predpisov Slovenskej republiky, obmedzenej na 20 000 EUR

– **dodatočné potreby alebo náklady, ktoré vznikli v dôsledku zranenia** (t. j. starostlivosť a pomoc, dočasná a trvalá liečba, predĺžená doba štúdia, fyzioterapia, úprava domáceho prostredia, špeciálne pomôcky atď.) – **NIE**

– **trvalé následky zranenia** (napr. invalidita a iné trvalé znevýhodnenie)

– **strata príjmu počas lekárskeho ošetrovania a po ňom** (vrátane ušlej mzdy a straty zárobkovej schopnosti alebo nižšieho živobytia atď.) – **NIE**

– **strata príležitostí** – **NIE**

– **výdavky spojené so súdnym konaním v súvislosti s činom, ktorý spôsobil škodu, akými sú napríklad právne poplatky, súdne trovy)** – **NIE**

– **odškodnenie za odcudzený alebo poškodený osobný majetok** – **NIE**

– **iné**

– **Psychická (nemajetková) ujma:**

– **bolesť a utrpenie obeť** – **ÁNO**, za utrpenie fyzickej a duševnej bolesti (z dôvodu straty pohodlia, znetvorenia, obmedzenej slobody, porušenia dôstojnosti a iných osobných práv), odškodnenie za strach nie je uznané

b) pre oprávnené osoby alebo príbuzných obeť:

– **Fyzická (iná než psychická) ujma:**

– **náklady na pohreb** – **NIE**, pretože teraz je to sociálne právo a vymáha sa podľa iného právneho predpisu

– **náklady na zdravotnú starostlivosť** (napr. terapia pre rodinného príslušníka, ambulantná a nemocničná starostlivosť, zotavenie) – **ÁNO (len pre obeť)**, vo výške nákladov na zdravotné služby, na ktoré sa vzťahuje povinné zdravotné poistenie podľa predpisov Slovenskej republiky, a len v prípade, keď osoba nemá povinné alebo dobrovoľné zdravotné poistenie

– **strata živobytia** – **ÁNO**, pre deti zosnulého, ktoré spĺňajú podmienky pre pozostalostný dôchodok (vo veku do 15 rokov alebo do 26 rokov, ak študujú dennou formou štúdia), ale dôchodok nebol priznaný (z dôvodov na strane zosnulého)

– **strata príležitostí** – **NIE**

– **psychická ujma:**

– **bolesť a utrpenie príbuzných alebo oprávnených osôb/náhrada pre pozostalých, ak obeť zahynula** – **ÁNO**, pozostalí sú odškodnení za duševnú bolesť spôsobenú stratou milovanej osoby

a) pre obeť trestného činu:

– **Fyzická (iná než psychická) ujma:**

– **náklady na zdravotnú starostlivosť** (lekárske ošetrovanie – ambulantná a nemocničná liečba, zotavenie)

– **dodatočné potreby alebo náklady, ktoré vznikli v dôsledku zranenia** (t. j. starostlivosť a pomoc, dočasná a trvalá liečba, predĺžená doba štúdia, fyzioterapia, úprava domáceho prostredia, špeciálne pomôcky atď.)

– **trvalé následky zranenia** (napr. invalidita a iné trvalé znevýhodnenie)

– **strata príjmu počas lekárskeho ošetrovania a po ňom** (vrátane ušlej mzdy a straty zárobkovej schopnosti alebo nižšieho živobytia atď.)

– **strata príležitostí**

– **výdavky spojené so súdnym konaním v súvislosti s činom, ktorý spôsobil ujmu, akými sú napríklad právne poplatky, súdne trovy)**,

– **odškodnenie za odcudzený alebo poškodený osobný majetok**

– **iné**

– **Psychická (nemajetková) ujma:**

– **bolesť a utrpenie obeť**

b) pre oprávnené osoby alebo príbuzných obeť:

– **Fyzická (iná než psychická) ujma:**

– **náklady na pohreb**

– **náklady na zdravotnú starostlivosť** (napr. terapia pre rodinného príslušníka, ambulantná a nemocničná liečba, zotavenie)

– **strata živobytia alebo príležitostí**

– **psychická ujma:**

– **bolesť a utrpenie príbuzných alebo oprávnených osôb/náhrada pre pozostalých, ak obeť zahynula**

#### Výpláca sa odškodnenie jednou platbou alebo v mesačných splátkach?

Odškodnenie sa spravídla vypláca jednou platbou, pokiaľ nie je potrebné určenie budúcich podmienok na priznanie odškodnenia za určité obdobia (napr. denné štúdium dieťaťa).

#### Akým spôsobom by mohlo moje vlastné správanie v súvislosti s trestným činom, môj záznam v registri trestov alebo nedostatok spolupráce počas súdneho konania ovplyvniť pravdepodobnosť získania odškodného a/alebo jeho výšku?

Pri rozhodovaní o výške odškodnenia sa zohľadňuje **správanie žiadateľa** počas páchania trestného činu a po jeho skončení, ako aj jeho **príspevok** k vzniku a rozsahu ujmy a odškodnenie môže byť náležite znížené alebo žiadosť sa môže zamietnuť.

Register trestov žiadateľa sa nekontroluje, zatiaľ čo nespôsobnosť v konaní o odškodnení môže viesť k niektorým okolnostiam relevantným pre zistenie, že nárok na odškodnenie nie je potvrdený a v dôsledku toho by podmienky pre uznanie ujmy nemuseli byť splnené. Ak žiadateľ neodpovedá na výzvy orgánu na doplnenie žiadosti o odškodnenie, neúplná žiadosť môže byť zamietnutá.

#### Akým spôsobom by mohla moja finančná situácia ovplyvniť pravdepodobnosť získania odškodnenia a/alebo jeho výšku?

Finančná situácia obeť sa nekontroluje, a preto nemá vplyv na uznanie nároku na odškodnenie alebo na jeho výšku.

#### Existujú akékoľvek iné kritériá, ktoré by mohli ovplyvniť moju pravdepodobnosť na získanie odškodnenia a/alebo jeho výšku?

Áno, odškodnenie sa znižuje o všetky iné odškodnenia, náhrady alebo iné platby poskytnuté žiadateľovi na akomkoľvek inom základe pre rovnaký druh ujmy.

## Ako sa odškodnenie vypočíta?

Pri fyzickej bolesti a duševnej bolesti sa berú do úvahy najvyššie zákonom stanovené sumy odškodnenia pre každý druh ujmy a odškodnenie sa určuje podľa týchto limitov a vzhľadom na závažnosť zranenia alebo druh ujmy.

Pokiaľ ide o **fyzickú bolesť**, osobitné pravidlá určujú kategórie zranení a v právnom predpise je stanovená minimálna a maximálna výška týchto kategórií – od 50 do 500 EUR za menšie zranenia, od 100 EUR do 1 000 EUR za stredné zranenia, od 250 EUR do 2 500 EUR za vážne zranenia, od 500 EUR do 5 000 EUR za veľmi vážne zranenia a od 1 000 EUR do 10 000 EUR za obzvlášť vážne zranenia.

V prípade iných druhov ujmy sa v práve odkazuje na iné predpisy. Úhrada liečebných nákladov sa uznáva vo výške nákladov na zdravotné služby z povinného zdravotného poistenia, na ktoré by bola poistená osoba oprávnená podľa predpisov v Slovenskej republike vzhľadom na okolnosti. Náhrada finančných prostriedkov z dôvodu straty živobytia sa uznáva pozostalým zosnulých obetí v rozsahu určenom slovinskými predpismi o dôchodkovom a invalidnom poistení týkajúcimi sa pozostalostného dôchodku.

## Existuje minimálna/maximálna výška odškodnenia, ktoré je možné priznať?

Áno, za fyzickú bolesť minimálne 50 EUR a maximálne 10 000 EUR a za duševnú bolesť maximálne 10 000 EUR.

Odškodnenie za duševnú bolesť spôsobenú úmrtím milovanej osoby môže byť priznané všetkým príbuzným zosnulej osoby až do výšky 10 000 EUR.

## Očakáva sa odo mňa uvedenie výšky odškodnenia vo formulári žiadosti o odškodnenie? Ak áno, dostanem pokyny na výpočet jeho výšky alebo v súvislosti s jeho inými aspektmi?

Nie. Vo formulári žiadosti je možné uviesť výšku odškodnenia, ale podľa práva sa to nevyžaduje.

## Ak dostanem odškodnenie za utrpenú stratu z iných zdrojov (napríklad od môjho zamestnávateľa alebo zo systému súkromného poistenia), odráta sa jeho výška z výšky odškodnenia, ktoré mi vyplatí tento orgán/subjekt?

Áno. Podľa práva odškodnenie stanovené pre každý druh ujmy sa **znižuje** o všetky iné odškodnenia, náhrady alebo iné **platby** poskytnuté žiadateľovi **na akomkoľvek inom základe** pre rovnaký druh ujmy.

## Môžem získať preddavok odškodnenia? Ak áno, za akých podmienok?

Nie.

## Môžem získať doplnkové alebo dodatočné odškodnenie (napr. v nadväznosti na zmenenú situáciu alebo zhoršenie zdravotného stavu atď.) po vydaní hlavného rozhodnutia?

V právnom predpise sa nepredpokladá takáto zmena okolností.

## Áké podporné dokumenty musím predložiť spolu s mojou žiadosťou o odškodnenie?

Podľa práva k žiadosti musia byť doložené tieto doklady:

splnomocnenie

kópia policajnej správy (alebo dokumentácia od iného subjektu v (prípravnom) trestnom konaní)

príslušné lekárske správy a osvedčenia

vyhlásenie žiadateľa o požadovaní odškodnenia z iných zdrojov

Ak žiadateľ žiada odškodnenie po jeho neúspešnom vymáhaní od páchatela, musí sa tiež priložiť:

kópia rozsudku (ktorým bolo priznané odškodnenie)

kópia vykonateľného titulu a dôkaz o tom, že vykonanie bolo neúspešné alebo nebolo možné

Orgán môže požadovať ďalšie dôkazy na stanovenie podmienok pre priznanie odškodnenia.

## Keď sa žiadosť prijme a spracuje, je potrebné uhradiť správne alebo iné poplatky?

Nie. Podľa tohto zákona sa za žiadosti, žaloby a rozhodnutia v konaniach o odškodnení neplatí poplatok

## Ktorý orgán rozhoduje o žiadosti o odškodnenie (vo vnútroštátnych prípadoch)?

Výbor pre rozhodovanie o odškodnení obetiam trestných činov (Komisija Vlade Republike Slovenije za odločanje o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj, ďalej len „výbor“).

## Kam mám odoslať svoju žiadosť (vo vnútroštátnych prípadoch)?

Ministerstvu spravodlivosti (Ministrstvo za pravosodje), Župančičeva 3, 1000 Ljubljana.

## Vyžaduje sa moja účasť na tomto konaní a/alebo v čase, kedy sa rozhoduje o mojej žiadosti?

Nie.

## Ako dlho trvá (približne), kým orgán rozhodne o mojej žiadosti o odškodnenie?

Zákonná lehota na vydanie rozhodnutia je 3 mesiace od prijatia úplnej žiadosti. Samotné konanie trvá spravidla menej ako pol roka v závislosti od individuálnych okolností.

## Ak nie som spokojný(-á) s rozhodnutím orgánu, ako ho môžem napadnúť?

Rozhodnutie výboru môžete napadnúť žalobou v správnom konaní pred správnym súdom Slovenskej republiky.

## Kde získam potrebné formuláre a iné informácie o tom, ako podať žiadosť?

Na webovom sídle ministerstva spravodlivosti:

[http://www.mp.gov.si/si/delovna\\_podrocja/direktorat\\_za\\_kaznovalno\\_pravo\\_in\\_clovekove\\_pravice/sekto\\_r\\_za\\_popravo\\_kvivic\\_in\\_podporo\\_zrtvam\\_kaznivih\\_dejanj/odskodnine\\_zrtvam\\_kaznivih\\_dejanj/](http://www.mp.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_kaznovalno_pravo_in_clovekove_pravice/sekto_r_za_popravo_kvivic_in_podporo_zrtvam_kaznivih_dejanj/odskodnine_zrtvam_kaznivih_dejanj/)

Anglická verzia webového sídla:

[http://www.mp.gov.si/en/areas\\_of\\_work/legislation\\_on\\_the\\_justice\\_system/sekto\\_r\\_za\\_popravo\\_kvivic\\_in\\_podporo\\_zrtvam\\_kaznivih\\_dejanj/crime\\_victims\\_compensation\\_national\\_cross\\_boarder\\_situations/](http://www.mp.gov.si/en/areas_of_work/legislation_on_the_justice_system/sekto_r_za_popravo_kvivic_in_podporo_zrtvam_kaznivih_dejanj/crime_victims_compensation_national_cross_boarder_situations/)

Informácie je možné získať písomne alebo telefonicky:

Ministrstvo za pravosodje

Direktorat za kaznovalno pravo in clovekove pravice

Sektor za popravo kvivic in podpora zrtvam kaznivih dejanj

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: +386 1 369 5442

E: [gp.mp@gov.si](mailto:gp.mp@gov.si)

Polícia je zo zákona povinná poskytnúť základné informácie o tom, ako ľudia môžu uplatňovať svoje práva. Aj iné štátne orgány, ktoré sa zaoberajú obetami, sú vo všeobecnosti oboznámené s týmito právami a poskytujú tieto informácie (centrá sociálnej práce, mimovládne organizácie na pomoc obetiam).

## Existuje nejaká špeciálna linka pomoci alebo webová stránka, ktoré môžem využiť?

Pozri vyššie.

## Môžem získať právnu pomoc (pomoc od právnik) pri podávaní žiadosti?

Bezplatná právna pomoc nie je možná v týchto prípadoch.

Podľa pravidiel o všeobecnom správnom konaní úradná osoba však musí rešpektovať zásadu ochrany práv žiadateľa, čo znamená, že úradná osoba musí žiadateľovi umožniť uplatniť jeho práva, upozorniť ho v tomto smere, vyzvať ho, aby doplnil žiadosť a poskytol vysvetlenia a musí zabezpečiť zároveň, aby nevedomosť alebo neznalosť žiadateľa nepoškodila jeho práva.

#### **Existujú nejaké organizácie na podporu obetiam, ktoré mi môžu pomôcť s podaním žiadosti o odškodnenie?**

Áno, niektoré mimovládne organizácie poskytujú pomoc pri presadzovaní práv obetí [napr. Spoločnosť za nenásilnú komunikáciu (Družstvo za nenásilno komunikáciu)].

Posledná aktualizácia: 12/03/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Členské štáty zodpovedné za spravovanie stránok s národným obsahom práve aktualizujú časť obsahu na tomto webovom sídle vzhľadom na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie. Ak sa na stránkach nachádza obsah, v ktorom sa táto skutočnosť ešte nezohľadnila, nejde o zámer a čoskoro dôjde k náprave.